

Financiën en Control

_____

_____

_____

_____

_____

Aan de gemeenteraad

22 september 2009
Gemeentestukken: 2009-267

Onderwerp: Programmabegroting 2010-2013 inclusief dekkingsplan

Aan de leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de programmabegroting 2010-2013 aan. Een begroting die wordt gekenmerkt door een noodzaak tot bezuinigingen, maar waarin ook ruimte is gemaakt voor nieuw beleid en voor lastenverlichting voor de inwoners.

Wat begon als de kredietcrisis die in eerste instantie alleen de financiële sector leek te treffen, is inmiddels uitgemond in een uitzonderlijk zware economische recessie. De overheidsfinanciën zijn langdurig uit het lood geslagen. Zolang de economie krimpt, wil het kabinet de overheidsuitgaven op peil houden, maar daarna zijn er forse maatregelen nodig om de overheidsfinanciën weer op orde te krijgen. De eerste negatieve gevolgen zijn via een dalende algemene uitkering al merkbaar geworden.

Wij nemen in deze onze verantwoordelijkheid door reeds nu met een pakket bezuinigingsmaatregelen te komen en dit niet vooruit te schuiven naar de volgende raadsperiode.

Veiligheid en kwetsbare groepen

Bij het bepalen van de maatregelen hebben wij ons laten leiden door een aantal uitgangspunten. Een daarvan is, dat wij de gehele begroting tegen het licht hebben gehouden. Alles stond in principe ter discussie. Ook hebben we de vraag beantwoord wat onze kerntaak als plaatselijke overheid is. Volgens ons ligt die kerntaak op het terrein van de zorg voor veiligheid en de zorg voor kwetsbare groepen. De prioriteiten van ons beleid van de afgelopen jaren komen terug in onze keuzes voor de voorliggende begroting.

Ook hebben wij ervoor gekozen niet te bezuinigen op het ambtelijk apparaat. Tijdens de vorige bezuinigingsronde in onze gemeente is er fors bezuinigd op de ambtelijke formatie en gezien de nieuwe taken die de afgelopen jaren op de gemeenten zijn afgekomen vinden wij een bezuiniging op de personeelsomvang niet verantwoord.

Kerntakendiscussie

Eenmaal aan de slag bleek dat sommige bezuinigingen vrij snel ingeboekt konden worden, maar dat in andere gevallen meer tijd en zorgvuldige afwegingen nodig zijn om tot goede beslissingen te komen. Vandaar dat wij u willen voorstellen volgend jaar een kerntakendiscussie te gaan voeren. Verderop in dit voorstel wordt hier nader op ingegaan.

Lasten voor inwoners

Alhoewel het opstellen van de begroting een moeizaam proces is geweest kan een lastenverlichting voor de burgers worden gepresenteerd. Daar hebben wij als college scherp op ingezet. De gemeentelijke tarieven worden ten opzichte van 2009 niet verhoogd en bij de afvalstoffenheffing is sprake van een tariefsverlaging van 2,5%. Hierover kunt u uitgebreid lezen in de paragraaf lokale heffingen.

Hiermee realiseren wij ons voornemen om de lokale lasten niet of nauwelijks te laten toenemen. Wij voldoen hiermee bovendien ruimschoots aan de afspraak die is gemaakt in het bestuursakkoord tussen het Rijk en de gemeenten over de economische crisis. Die afspraak luidde dat gemeenten zich zouden inspannen om de lokale lasten niet of nauwelijks te laten stijgen.

Dit jaar is de begroting als volgt tot stand gekomen. Hierbij als eerste een cijfermatig overzicht:

Omschrijving	2010	2011	2012	2013
A. Begroting bestaand beleid	-3.298.300	-3.104.000	-3.491.700	-3.780.600
B. Voorstellen voor Nieuw beleid	-513.700	-138.700	-78.700	-78.700
C. Begrotingsresultaat incl. nieuw beleid (A+B)	-3.812.000	-3.242.700	-3.570.400	-3.859.300
Financieel technische maatregelen:				
D. Terugdraaien inflatiecorrectie 2010	409.300	389.100	350.900	363.300
E. Incidentele extra uitkering bespaarde rente	450.000	0	0	0
F. Afroemen bufferreserve en vrijval voor begroting inzetten	400.000	400.000	400.000	400.000
G. Inzet investeringsvolume (de technische werking)	286.600	1.123.000	725.800	585.000
H. Inzet vrije reserve/ SIB (eenmalige lasten en investeringen)	752.900	30.100	25.000	0
I. Totaal financieel technische maatregelen (D t/m H)	2.298.800	1.942.200	1.501.700	1.348.300
J. Totaal concreet voorgestelde bezuinigingen	1.522.400	1.585.000	1.705.000	1.716.000
K. Financiële eindstand begroting (C+I+J)	9.200	284.500	-363.700	-795.000
Conclusie	+	+	-	-
L. Taakstellende bezuinigingen (kemtakendiscussie)	nvt	nvt	363.700	795.000
M. Eindbeeld begroting 2010/ meerjaren-perspectief t/m 2013 (K + L)	9.200	284.500	0	0

In de jaren 2010 en 2011 is sprake van relatief geringe begrotingsoverschotten. In 2012 en 2013 wordt de begroting sluitend gemaakt met taakstellende bezuinigingen.

- Nadat de begroting bestaand beleid was opgesteld verschenen er al flinke tekorten (zie kolom A). De voornaamste oorzaken waren een teruglopende algemene uitkering, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (nieuwe aanbesteding van de huishoudelijke hulp en de Wet Voorzieningen Gehandicapten), ondercompensatie inflatie (de inflatie in de uitgaven was hoger dan gecompenseerd werd door de algemene uitkering) en een lagere opbrengst bouwleges.
- Vervolgens hebben wij bepaald welke van de ingediende wensen voor het nieuwe beleid in onze ogen noodzakelijk waren. Dit verhoogde de begrotingstekorten.
- Als eerste werden er financieel-technische maatregelen ingezet om de tekorten te dekken. Deze financieel-technische maatregelen betreffen voor een groot deel het inzetten van de reserves. Hiermee wordt een beroep gedaan op het vermogen van de gemeente, de gemeente wordt armer. Maar we vinden het verantwoord in slechte tijden over onze

Gemeentestukken: 2009-267

reserves te beschikken omdat daarmee zoveel mogelijk wordt voorkomen dat bezuinigd wordt op voorzieningen die de burgers rechtstreeks raken. Onze reservepositie laat dit toe. Er blijft voldoende ruimte over, bijvoorbeeld om onverwachte tegenvallers op te vangen zonder dat de uitvoering van de gemeentelijke taken in het gedrang komt.

- Vervolgens is in de begroting voor ruim € 1,5 miljoen concreet bezuinigd.
- Als laatste zijn de jaren 2012 en 2013 sluitend gemaakt met een taakstellende bezuiniging.

Het bovenstaande vindt u in uitgebreide vorm terug in Hoofdstuk 18 van de begroting - De financiële positie.

Al toen de begroting bestaand beleid was opgesteld bleek ons dat bezuinigen onontkoombaar was. Een ander gegeven was dat voor ons een realistisch onderbouwde begroting lag. Er was scherp begroot, en budgetten moesten goed onderbouwd zijn alvorens ze in de begroting werden opgenomen (zero-based operatie). Ook naar de reserves en kredieten was scherp gekeken. Dit gegeven maakte dat de kaasschaafmethode geen optie was, maar dat het gezocht moest worden in concreet te benoemen bezuinigingen.

Basisniveau

Daartoe hebben wij twee werkgroepen ingesteld. In deze werkgroepen hadden portefeuillehouders, procesverantwoordelijken en beleidsmedewerkers zitting. De begroting werd bekeken op bezuinigingsmogelijkheden. Naast het hiervoor geformuleerde algemene beleidskader speelden daarbij criteria mee als: is er een basisniveau waar we naar terug kunnen en zijn er zaken die we aan de samenleving kunnen overlaten. Met behulp van de in de werkgroepen aanwezige expertise kon al vrij snel een aantal bezuinigingen worden ingeboekt. Maar ook bleek dat in andere gevallen meer tijd, onderzoek en nadenken nodig was om weloverwogen keuzes te kunnen maken. Er kwamen vragen aan de orde als: wat is een gewenst participatieniveau, wat is het/een basisniveau waar we naar terug kunnen, wat is het gewenste onderhoudsniveau van het openbaar groen (en meer in het algemeen van het gehele openbare gebied) en wat kunnen/willen we overlaten aan de verantwoordelijkheid van de burger? Om dit soort vragen zorgvuldig te kunnen beantwoorden stellen wij u voor de hierboven al genoemde kerntakendiscussie op te starten.

Investeringsvolume

Bij de financieel-technische maatregelen staat het investeringsvolume genoemd. Dat is een instrument dat we dit jaar voor het eerst hanteren en waarmee we de onderuitputting in de begroting proberen de voorkomen (actie boeggolf). Onderuitputting treedt op als de investeringen later dan volgens plan worden uitgevoerd. Daardoor ontstaat er bij de jaarrekening een voordeel op de kapitaallasten (=rente + afschrijvingen). Om hierop te anticiperen wordt er in deze begroting rekening mee gehouden dat niet alle voorgenomen investeringen 2010 (volledig) zullen worden uitgevoerd. Voor het bedrag aan investeringen dat naar verwachting wel wordt uitgevoerd is het gemiddelde genomen van de investeringsuitgaven in de jaarrekeningen 2004-2008. Dit is het jaarlijkse investeringsvolume.

Het investeringsvolume is behalve een nieuw ook een vrij gecompliceerd instrument dat bij de afronding van de conceptbegroting nog niet volledig was uitgekristalliseerd. Vandaar dat wij er in een bijlage bij dit voorstel uitgebreid op ingaan.

Taakstellend sluitend

In het cijfermatige overzicht leest u dat de laatste twee jaren van de meerjarenbegroting (2012 en 2013) taakstellend sluitend worden gemaakt. Dat is bijzonder. Normaal gesproken staat de financiële toezichthouder, de Provincie dat niet toe. Maar vanwege de vele onzekerheden die er op dit moment zijn geldt er voor deze begroting een soepeler toezichtsregime: 2010 moet sluiten, de jaren daarna mogen tekorten vertonen of mogen taakstellend sluitend worden gemaakt. Volgend

jaar (begroting 2011) moet er weer op de gebruikelijke wijze een reëel sluitende begroting (geen taakstellingen) worden gepresenteerd.

Hoewel de Provincie dus bij deze begroting 2010-2013 ook voor de jaarschijf 2011 een tekort toestaat, hebben wij er voor gekozen voor de jaren 2010 en 2011 een sluitende begroting te presenteren. Voor die jaren zijn namelijk met het Rijk afspraken gemaakt over onze belangrijkste inkomstenbron, de algemene uitkering. Wat er de jaren daarna gaat gebeuren is ongewis. Er is onduidelijkheid over het verloop van de algemene uitkering en ook moet afgewacht worden hoeveel het Rijk gaat bezuinigen en wat de gevolgen voor de gemeenten zullen zijn. Naar verwachting komt er het komend voorjaar meer duidelijkheid over de ontwikkelingen van de overheidsfinanciën. Vandaar onze keuze voor de jaren 2012 en 2013 taakstellende bezuinigingen op te nemen.

U ontvangt nog een overzicht van de besluiten die uw raad neemt bij het vaststellen van de begroting. Dit overzicht wordt opgenomen in de brief die u zal worden nagezonden over de septembercirculaire van het gemeentefonds en eventuele andere, nagekomen informatie over de begroting.

Pijnlijke keuzes

Deze begroting is er een van pijnlijke keuzes. Uw raad heeft uiteraard de vrijheid om andere keuzes te maken. Wij doen in dat geval wel een dringend beroep op u om wijzigingsvoorstellen te voorzien van een juiste dekking.

Met de behandeling van deze begroting hopen wij de juiste keuzes voor het komende jaar met elkaar vast te leggen. U kunt zich daarbij gesteund weten door het besef dat velen om kracht en zegen voor u bidden.

Wij stellen u voor:

- De programmabegroting 2010 inclusief het dekkingplan vast te stellen, en
- Kennis te nemen van het meerjarenperspectief 2011-2013

Burgemeester en wethouders van Ridderkerk,
de secretaris, de burgemeester,